

З М І С Т

1. ТАНЯ ТИГРА. ПРИЧИНИ	11
2. ХРИСТИНА МАЛЬВА. НАРЕЧЕНІ ТА НАРЕЧЕНА	27
3. ІГОР СВЕРЧОК. ВИБІР	36
4. САНЯ ЧОРНИЙ. СЛАБИХ Б'ЮТЬ.	44
5. МАКСИМ РОНІН. ВІДПОВІДНО	63
6. РОМА МАРС. БОЄЦЬ ІЗ ДОВІДКОЮ	72
7. ПАВЛО ПАШТЕТ. ПИЛЬНІСТЬ	91
8. ДІМКА МАНДЕЛА. НІЧОГО ДИВНОГО	94
9. ОЛЕКСІЙ ГУСЬ. ЛИЦАР.	107
10. ТАНЯ ТИГРА. ПОЗИВНИЙ	122
11. ПАВЛО ПАШТЕТ. ДЕНЬ ВЕЗІННЯ	140
12. ТАНЯ ТИГРА. МАЙБУТЬОГО НЕМАЄ	154
13. ПАВЛО ПАШТЕТ. ДО ЗАВТРА	163
14. ТАНЯ ТИГРА. ВІДПУСТКА	164
15. ОЛЕГ ДУГА. БОРЩ	178
16. ПАВЛО ПАШТЕТ. ХЛІБ БУДЕ.	202
17. ІГОР СВЕРЧОК. ВСЕ НЕ ТАК	208
18. ПАВЛО ПАШТЕТ. БУДЕННІСТЬ	220

19. ТАНЯ ТИГРА. КОХАННЯ	239
20. ПАВЛО ПАШТЕТ. ДОЩ	250
21. ДЕН БУРЖУЙ. МАМА НЕ ЗНАЄ.	265
22. ПАВЛО ПАШТЕТ. КРИЛА	269
23. ШЕСТЕРО ВЦІЛІЛИХ. ВЕЧЕРЯ	274
24. ПАВЛО ПАШТЕТ. ОЛАДКИ	288
25. ПАВЛО ПАШТЕТ. УВАЛ	292
26. ПАВЛО ПАШТЕТ. ПІСЛЯ БОЮ	320
27. ТАНЯ ТИГРА. ТИГРИЦЯ.	328
28. ВАСИЛЬ ОРЛИК. ПОДОБАЄТЬСЯ	339
29. ПАВЛО ПАШТЕТ. ПЕРЕД СМЕРТЮ	343
30. ПАВЛО ПАШТЕТ. ДОДОМУ	362
31. ПАВЛО ПАШТЕТ. НЕЗНАЙОМИЙ НОМЕР	368

ПРОЛОГ

Одного нескінченного дня на передовій, із тих, що тягнуться болісно довго, а ти чергуєш в ослизлій глиняній траншеї на краю обгризеної снарядами лісосмуги, змерз і давно нічого не їв, хочеш спати, ние натруджена спина і пече забите коліно, вповзає в посадку вечірня темрява, ти, як і раніше, ховасшся в земляній ямі, куриш звогчилі цигарки, заїдасш таблеткою знеболювального осточортілий біль, тебе проймають дрижаки від холоду й недосипу, сіріє повітря над головою, ти там само і так само голодний, невиспаний і задубілий, і не можеш збагнути, що в небі — світанок або захід сонця, так ось в один із таких днів без початку й кінця я лежав на дні окопу під мінометним обстрілом і думав про Бога.

Кінець літа 2022 року. Понівечена осколками лісосмуга кілометрів за сто на південь від Харкова. Росіяни нас там часто обстрілювали — з танків, гармат і мінометів, із «градів» і всього реактивного залпового, з гелікоптерів і, звісно, з гранатометів, кулеметів і автоматів. За два місяці в окопах тихі дні я можу перерахувати на пальцях однієї руки. Та чого їх рахувати, не було там тихих днів.

Але той обстріл здався особливо жорстким.

Русня довбила часто, майже без пауз. Міни й снаряди лягали зовсім поруч, і осколки з шиплячим свистом розпорювали повітря над головами, зрізали гілки дерев й кущів, впивалися в землю. Кожен

розрив я не просто чув, я його відчував усім тілом — ударна хвиля підкидала в траншеї, лупила по вухах, і в очах темніло, знову, знову, знову, і знову, і знову.

Спочатку я разом з іншими хлопцями старанно рахував вибухи, але на п'ятдесят якомусь там прильоті збився, плюнув і кинув. А міни та снаряди все билися і билися в землю то ближче, то далі, то зовсім поруч, зашвируючи нас грудками землі.

Далеке, з металевим відгомоном, «банг» мінометного пострілу.

Вихід.

Ти вже знаєш, що від виходу міни зі ствола міномета до її прильоту сюди, на наші позиції, шістнадцять секунд, і ти рахуєш, утискаючись у дно траншеї всім тілом, обличчям, руками, всім собою, всім, всім.

Вісім, дев'ять, десять... Пошепки, криком, хрипом... Тринадцять, чотирнадцять, п'ятнадцять...

Свист.

Над головою. Над тобою. Здається, просто сюди, до тебе, в тебе.

Удар!

Вибух!

Летять шматки глини. Застилає траншею сизим димом.

Мимо... мимо... мимо... «Мимо», — повторюєш пошепки, криком, хрипом.

Знову «банг».

Вихід!

П'ятдесят якийсь за цю годину, чи дві години, чи... скільки вже минуло часу? Що? Кажу, скільки часу?!

П'ять. Шість. Сім. Вісім.

Пошепки, криком, хрипом — тільки б не сюди, не сюди, будь ласка, хто там є, хто може почути й допо-

могти, хто там угорі, на небесах, або під ними, або ще нижче, хоч десь, хоч хтось.

Та заткнися ти вже!

Що?

Дванадцять. Тринадцять.

Не розумію!

Заважаєш рахувати, заткнися нарешті, заважаєш.

Благаю! Не сюди! Нехай мимо, нехай кудись, нехай не в нас, будь ласка, Господи, чи хто там!

П'ятнадцять! Шістнадцять!

Свист!

Удар!

Вибух!

Шурхіт осколків. Хрускіт глини на зубах. Не чую нічого. Байдуже. Головне — мимо, не до нас, не в нас. Не цього разу. Ми помremo, обов'язково помremo, але не цього разу.

Далеке «банг».

Вихід!

Один! Два! Три! Чотири!..

Господи, чи хто там, будь ласка...

Заткнися!

Будь ласка!

Пізніше хлопці сперечалися — хтось стверджував, що за дві години на наші позиції прилетіла сотня мін, хтось палко заперечував, що сотень було не менше двох. Я не знаю, я збився на п'ятдесят якомусь там вибуху.

Я не вірю в Бога, яким торгують попи.

Але тоді, того обстрілу, під тим нескінченним мінним виттям, на п'ятдесят якомусь близькому вибуху, я пообіцяв Богові чи комусь там, угорі або внизу, де вже мене було чути, що як виживу, то щодня писатиму про нашу війну — чесно й відверто.

Тож, якщо ви читаете ці слова в пролозі до моєї книжки, знайте: вона вийшла завдяки тому, що я стримав обіцянку комусь там, угорі чи внизу. Ну і, що я, швидше за все, вижив.

Я змінив окремі деталі, певні імена, свідомо не назвав або переінакшив місця подій, але суть поставив зберегти безжально чесною, безжально насамперед до себе.

Якщо десь у книжці вам щось видасться перебільшенням, будьте певні, що я частіше недоговорював, аніж згущував фарби, і робив це бодай тому, що не хотів лякати маму, яка навіть зараз, коли я пишу ці рядки, не знає, що я служу у Збройних силах України й воюю проти російських окупантів. Я побоювався, що її серце може не впоратися з такою лячною новиною, а моя добра сестра та інші рідні й близькі допомогли приховати від мами факт моєї участі в бойових діях.

І хай будуть прокляті всі, хто розпочинає війни, хоч би якими справедливими ці війни їм здавалися. Усі без винятку зачинателі будь-якої без винятку війни — горіть у вічному пекельному вогні.

*Старший стрілець 2-го відділення
1-го взводу 3-ї роти окремого
батальйону Збройних сил України
солдат Павло Паштет Белянський*

Травень 2023 року

Київ